

**СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА
ВНУТРІШНЯ МЕДИЦИНА**

Спеціальність: **222 «Медицина»**
Освітньо-професійна програма: **Медицина**
Код компонента в освітній програмі: **ОК 31**
Рівень вищої освіти: **другий (магістерський)**
Форма здобуття освіти: **очна (денна)**
Рік навчання: **5**
Семестр(и): **9 (осінній) та 10 (весняний)**
Тип освітнього компонента: **обов'язковий**
Навчальний рік: **2028-2029**

Обсяг: **4 кредити ECTS (120 год.)**
Навчальні заняття: **лекції, практичні заняття, консультації**
Підсумковий контроль: **іспит**
Пререквізити: **Медична біологія, Медична хімія, Біоорганічна хімія, Анатомія людини, Гістологія, цитологія та ембріологія, Патолофізіологія, Фармакологія, Пропедевтика медицини**

Кафедра/підрозділ: **кафедра клінічної фармакології та внутрішньої медицини, пр. Любові Малої 2А**

Керівник освітнього компонента: **проф. Князькова Ірина Іванівна, ii.kniazkova@knmu.edu.ua**

Сторінка освітнього компонента в Системі дистанційного навчання ХНМУ (Moodle):

<https://distance.knmu.edu.ua/course/view.php?id=4675>

ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Нормативна навчальна дисципліна «Внутрішня медицина» 5-го курсу охоплює вивчення основних етіологічних та патогенетичних чинників виникнення та розвитку захворювань системи кровообігу та ревматологічних захворювань, а також закріплює основи клінічного обстеження хворого, методичні основи фізикального обстеження пацієнта, визначення основних симптомів та синдромів при захворюваннях системи кровообігу та ревматологічних хворобах та методи їх оцінювання. Цикл вивчає необхідні лабораторно-інструментальні методи діагностики та аналіз отриманих результатів, дає базові знання з основних принципів лікування, планування стратегії та тактики профілактики і визначення прогнозу захворювань системи кровообігу та ревматологічних захворювань.

МЕТА КУРСУ: навчити здобувачів вищої медичної освіти володінню достатнім обсягом теоретичних знань та практичних навичок для проведення фізикального обстеження хворого, призначення необхідних додаткових досліджень, встановлення попереднього та клінічного діагнозу на основі сучасних класифікацій, визначення особливостей перебігу хвороби та розвиток ускладнень, наявність супутньої патології, призначення раціональної індивідуалізованої лікарської терапії на основі нормативних документів та даних доказової медицини, діагностування невідкладних станів і надання екстреної медичної допомоги, ведення медичної документації.

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

- Мати ґрунтовні знання із структури професійної діяльності. Вміти здійснювати професійну діяльність, що потребує оновлення та інтеграції знань. Нести відповідальність за професійний розвиток, здатність до подальшого професійного навчання з високим рівнем автономності.
- Розуміння та знання фундаментальних і клінічних біомедичних наук, на рівні достатньому для вирішення професійних задач у сфері охорони здоров'я.
- Спеціалізовані концептуальні знання, що включають наукові здобутки з позиції доказової медицини у сфері охорони здоров'я і є основою для проведення досліджень, критичне осмислення проблем у сфері медицини та дотичних до неї міждисциплінарних проблем, включаючи систему раннього втручання.

- Виділяти та ідентифікувати провідні клінічні симптоми та синдроми (за списком 1); за стандартними методиками, використовуючи попередні дані анамнезу хворого, дані огляду хворого, знання про людину, її органи та системи, встановлювати попередній клінічний діагноз захворювання (за списком 2).
- Збирати скарги, анамнез життя та захворювання, оцінювати психомоторний та фізичний розвиток пацієнта, стан органів та систем організму, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень оцінювати інформацію щодо діагнозу (за списком 4), враховуючи вік пацієнта.
- Встановлювати остаточний клінічний діагноз шляхом прийняття обґрунтованого рішення та аналізу отриманих суб'єктивних і об'єктивних даних клінічного, додаткового обстеження, проведення диференційної діагностики, дотримуючись відповідних етичних і юридичних норм, під контролем лікаря-керівника в умовах закладу охорони здоров'я (за списком 2).
- Призначати та аналізувати додаткові (обов'язкові та за вибором) методи обстеження (лабораторні, функціональні та/або інструментальні) (за списком 4), пацієнтів із захворюваннями органів і систем організму для проведення диференційної діагностики захворювань (за списком 2).
- Визначити головний клінічний синдром або чим обумовлена тяжкість стану потерпілого/постраждалого (за списком 3) шляхом прийняття обґрунтованого рішення та оцінки стану людини за будь-яких обставин (в умовах закладу охорони здоров'я, за його межами) у т.ч. в умовах надзвичайної ситуації та бойових дій, в польових умовах, в умовах нестачі інформації та обмеженого часу.
- Визначати характер та принципи лікування хворих (консервативне, оперативне) із захворюваннями (за списком 2), враховуючи вік пацієнта, в умовах закладу охорони здоров'я, за його межами та на етапах медичної евакуації, в т.ч. у польових умовах, на підставі попереднього клінічного діагнозу, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами, у тому числі міжнародними, заснованими на принципах доказової медицини; у разі необхідності розширення стандартної схеми вміння обґрунтувати персоніфіковані рекомендації під контролем лікаря-керівника в умовах лікувальної установи.
- Визначати необхідний режим праці, відпочинку та харчування на підставі заключного клінічного діагнозу, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.
- Визначати тактику та надавати екстрену медичної допомогу при невідкладних станах (за списком 3) в умовах обмеженого часу згідно з існуючими клінічними протоколами та стандартами лікування.
- Формувати раціональні медичні маршрути пацієнтів; організовувати взаємодію з колегами в своєму та інших закладах, організаціях та установах; застосовувати інструменти просування медичних послуг на ринку, на підставі аналізу потреб населення, в умовах функціонування закладу охорони здоров'я, його підрозділу, в конкурентному середовищі.
- Виконувати медичні маніпуляції (за списком 5) в умовах лікувального закладу, вдома або на виробництві на підставі попереднього клінічного діагнозу та/або показників стану

пацієнта шляхом прийняття обґрунтованого рішення, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм.

- Визначати стан функціонування та обмежень життєдіяльності особи та тривалість непрацездатності з оформленням відповідних документів, в умовах закладу охорони здоров'я на підставі даних про захворювання та його перебіг, особливості професійної діяльності людини, тощо. Вести медичну документацію щодо пацієнта та контингенту населення на підставі нормативних документів.
- Відшуковувати необхідну інформацію у професійній літературі та базах даних, інших джерелах, аналізувати, оцінювати та застосовувати цю інформацію.
- Організовувати необхідний рівень індивідуальної безпеки (власної та осіб, про яких піклується) у разі виникнення типових небезпечних ситуацій в індивідуальному полі діяльності.
- Зрозуміло і однозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з проблем охорони здоров'я та дотичних питань до фахівців і нефахівців; управляти конфліктами на міжособистісному та організаційному (професійному) рівні, налагоджувати ефективну комунікацію в фаховому та нефаховому середовищі.
- Діяти у професійній сфері з урахуванням власної свободи й безпеки у співпраці й порозумінні з членами соціума – як фахівцями, так і нефахівцями; вміти приймати рішення самостійно, нести відповідальність за свої дії; ефективно працювати в команді, керуючись принципами лідерства та взаємоповаги.

ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Перелік тем лекцій (12 год.):

1. Артеріальна гіпертензія.
2. Хронічна серцева недостатність
3. Тромбоемболія легеневої артерії.
4. Системні захворювання сполучної тканини.
5. Васкуліти
6. Ревматоїдний артрит. Остеоартрит

Перелік тем практичних занять (94 год.):

1. Есенціальна артеріальна гіпертензія. Особливості ведення хворих з АГ в умовах військового часу та пандемії COVID-19.
2. Вторинні артеріальні гіпертензії. Особливості ведення хворих з АГ в умовах військового часу та пандемії COVID-19
3. Атеросклероз.
4. Хронічний коронарний синдром
5. Гострий коронарний синдром (нестабільна стенокардія, гострий інфаркт міокарді). Особливості ведення хворих з ГКС в умовах пандемії COVID-19.
6. Легеневе серце. Тромбоемболія легеневої артерії.
7. Вроджені вади серця у дорослих.
8. Набуті вади серця.
9. Інфекційний ендокардит
10. Міокардити та перикардити.
11. Кардіоміопатії
12. Порушення ритму серця.
13. Порушення провідності серця

14. Гостра і хронічна серцева недостатність. Особливості ведення хворих з ХСН в умовах пандемії COVID-19.
15. Гостра ревматична лихоманка та хронічна ревматична хвороба серця.
16. Системні захворювання сполучної тканини (системний червоний вовчак). Системні захворювання сполучної тканини (системна склеродермія, дерматоміозит). Особливості ведення хворих з ревматологічними захворюваннями в умовах пандемії COVID-19.
17. Системні васкуліти.
18. Ревматоїдний артрит. Остеоартроз
19. Подагра
20. Серонегативні спондилоартропатії (анкілозивний спондилоартрит, реактивні артрити)

Перелік тем самостійної роботи студента (14год.)

1. Підготовка до практичного заняття за темою «Есенціальна артеріальна гіпертензія. Особливості ведення хворих з ми АГ в умовах військового часу та пандемії COVID-19». Опанування методикою вимірювання артеріального тиску. Опанування навичками інтерпретації ЕКГ за темою .
2. Підготовка до практичного заняття за темою «Вторинні артеріальні гіпертензії. Особливості ведення хворих з вторинними АГ в умовах військового часу та пандемії COVID-19». Опанування навичками трактування даних ехокардіографії (ЕхоКГ) за темою. Опанування навичками аналізу біохімічних показників крові (концентрація креатиніну і сечовини в сироватці крові, розрахунок швидкості клубочкової фільтрації (ШКФ), електроліти крові, рівень катехоламінів (норадреналіну) і їх метаболітів (ванилилмандальна кислота, метанефрин і норметанефрін), визначення співвідношення альдостерон / ренін).
3. Підготовка до практичного заняття за темою «Атеросклероз». Опанування навичками аналізу ліпідограми.
4. Підготовка до практичного заняття за темою «Гострий коронарний синдром (нестабільна стенокардія, гострий інфаркт міокарда)». Опанування навичками інтерпретації ЕКГ за темою. Опанування навичками аналізу біохімічних показників крові (маркери некрозу міокарда, ліпідограма).
5. Підготовка до практичного заняття за темою «Легеневе серце. Тромбоемболія легеневої артерії». Опанування навичками трактування даних ЕхоКГ за темою. Опанування навичками аналізу коагулограми, Д-димеру. Опанування навичками трактування даних ангіопульмонографії.
6. Підготовка до практичного заняття за темою «Інфекційний ендокардит». Оволодіння навичками трактування даних ЕхоКГ по темі. Оволодіння навичками трактування мікробіологічного дослідження крові. Оволодіння навичками трактування даних біохімічного дослідження крові (гострофазових показники, загальний білок і білкові фракції).
7. Підготовка до практичного заняття за темою «Порушення ритму серця». Опанування навичками інтерпретації ЕКГ за темою.
8. Підготовка до практичного заняття за темою «Порушення провідності серця». Опанування навичками інтерпретації ЕКГ за темою.
9. Підготовка до практичного заняття за темою «Гостра ревматична лихоманка. Хронічна ревматична хвороба серця». Опанування навичками трактування біохімічного дослідження крові (гострофазові показники, загальний білок та білкові фракції).
10. Підготовка до практичного заняття за темою «Системні захворювання сполучної тканини (системний червоний вовчак)». Опанування навичками трактування даних імунологічного дослідження крові (ANA, dsDNA, Sm-антиген).
11. Підготовка до практичного заняття за темою «Системні захворювання сполучної тканини (системна склеродермія, дерматоміозит)». Опанування навичками трактування біохімічного дослідження крові (гострофазові показники, загальний білок та білкові

- фракції, КФК). Опанування навичками трактування даних імунологічного дослідження крові (SCL-70).
12. Підготовка до практичного заняття за темою «Ревматоїдний артрит». Опанування навичками трактування даних імунологічного дослідження крові (РФ, анти-ЦЦП). Опанування навичками трактування рентгенологічного дослідження суглобів за темою.
 13. Підготовка до практичного заняття за темою «Остеоартрит». Опанування навичками трактування рентгенологічного дослідження суглобів за темою.
 14. Підготовка до практичного заняття за темою «Подагра». Опанування навичками трактування біохімічного дослідження крові (сечова кислота). Опанування навичками трактування рентгенологічного дослідження суглобів за темою.

СРС спрямована на поглиблення та закріплення теоретичних знань, отриманих під час аудиторного навчання та сприяють формуванню професійних компетентностей. Результати СРС підлягають контролю та включені до підсумкового контролю знань.

Консультації: онлайн, за попередньою реєстрацією на сторінці курсу в Системі дистанційного навчання курсу.

Методи навчання: лекція, виконання вправ та практичних робіт, розв'язання ситуаційних завдань та кейсів, метод стандартизованого пацієнта

ОЦІНЮВАННЯ

Поточна навчальна діяльність (ПНД). Оцінювання успішності здобувачів освіти здійснюється відповідно до Інструкції з оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в ХНМУ (https://knmu.edu.ua/doc_block_type/instrukczyi-navchalnogo-proczesu/). Оцінка за практичне чи підсумкове заняття становить від 2 до 5 балів. Подання завдань за запізненням з неповажних причин тягне за собою зниження оцінки відповідно до відсотка запізнення в часі від часу виконання завдання. Завдання перевіряються протягом 24 год. Оцінки виставляються в електронний журнал. Незадовільні оцінки відпрацьовуються відповідно до Положення про порядок відпрацювання студентами ХНМУ навчальних занять (chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/pol_por-vidprac-zaniat.pdf).

В кінці семестру середня оцінка за семестр конвертується у багатобальну оцінку (70 – 120 балів) відповідно до таблиці 1 Інструкції з оцінювання (див. вище). Середнє арифметичне ПНД за обидва семестри становить **загальну навчальну діяльність (ЗНД)**.

Індивідуальні завдання (ІЗ) Індивідуальні завдання здобувача (далі – ІЗС) не є обов'язковим елементом, але при бажанні здобувача освіти може бути виконане і оцінюються в балах ECTS (не більше 10), які додаються до суми балів, набраних за поточну навчальну діяльність. На засіданні кафедри затверджено перелік індивідуальних завдань (участь з доповідями в студентських конференціях, профільних олімпіадах, підготовка аналітичних оглядів з презентаціями з перевіркою на плагіат) з визначенням кількості балів за їх виконання, які можуть додаватись, як заохочувальні (не більше 10).

Підсумковий контроль. Умовою допуску до іспиту є набрання 70 балів ЗНД. Оцінка за іспит становить від 50 до 80 балів.

Оцінка з дисципліни (ОД). $ОД = ЗНД + ІЗ + іспит$.

Оскарження результатів підсумкового контролю проводиться у встановленому в ХНМУ порядку (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_apel_kontrol.pdf).

ПОЛІТИКИ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Рекомендації щодо роботи на курсі: брати активну участь у всіх формах роботи на заняттях, присвячувати 1-2 год. щодня виконанню самостійної роботи та підготовці до занять, ставити

запитання під час занять, відвідувати консультації, вчасно здавати завдання та виконувати усі форми контролю.

Відвідування занять. Відвідування лекцій та практичних занять є обов'язковим. Формою одягу під час офлайн-занять є білий медичний халат. При запізненні на лекцію або практичне заняття більше ніж на 5 хвилин здобувач(ка) освіти можете бути не допущений(на) до заняття. Пропущені заняття відпрацьовуються відповідно до Положення про порядок відпрацювання студентами ХНМУ навчальних занять (chrome-extension://efaidnbnmnmbpcajpcgclclefindmkaj/https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/pol_por-vidprac-zaniat.pdf).

Академічна доброчесність. ХНМУ стоїть на позиціях нульової толерантності до проявів академічної недоброчесності. Будь-які порушення принципів академічної доброчесності тягнуть за собою відповідальність у встановленому в ХНМУ порядку (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_ad-1.pdf).

Використання електронних гаджетів та інструментів штучного інтелекту допускається лише з дозволу викладача.

Політика щодо осіб з особливими освітніми потребами. Здобувачі з особливими освітніми потребами мають зв'язатися з викладачем задля розробки індивідуальної освітньої траєкторії.

Час відповіді викладача: 24 години.

Технічні вимоги до роботи на курсі:

- доступ до комп'ютера, ноутбука, планшета чи смартфона
- корпоративний обліковий запис Google з власним фото
- навички роботи з Google Workspace (Google Meet, Docs, Sheets, Slides, Forms) та Moodle

Технічна підтримка: АСУ (ev.shevtsov@knmu.edu.ua), Google (tehotdelknmu@gmail.com), Moodle (al.korol@knmu.edu.ua)

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

1. Актуальні питання внутрішньої медицини (в схемах і таблицях) частина 1/ За загальною редакцією О.М. Біловола – К.: "Новий світ-2000", 2023.– 340 с.
2. Актуальні питання внутрішньої медицини (в схемах і таблицях) частина 2/ За загальною редакцією О.М. Біловола – К.: "Новий світ-2000", 2024.– 340 с..
3. Ураження органів-мішеней при артеріальній гіпертензії та цукровому діабеті: монографія / Біловола О.М., Лісовий В.М., Князькова І.І., Андон'єва Н.М., Кірієнко О.М., за ред. О. М. Біловола, Львів, Видавництво ПП "Новий Світ-2000", 2024. – 244 с.
4. Актуальні питання клінічної медицини» для здобувачів вищої освіти 5-6 курсів, спеціальності «Медицина», другого (магістерського) рівня, лікарів-інтернів, лікарів загальної практики – сімейної медицини, терапевтів, кардіологів та ендокринологів: Навчальний посібник (відеоматеріали) / [О.М.Біловола] - 2023. - Харків: ХНМУ. - 340 с.
5. Актуальні питання кардіології : навчальний посібник / [О.М. Біловола, І.І. Князькова, Н.І. Ярема, Л.В. Радецька, І.П. Савченко, О.І. Коцюба і співавт] - 2021. - Харків: ХНМУ. - 144 с.
6. Артеріальна гіпертензія та коморбідність. / За ред. Біловола О.М. – 2020. – Харків: ХНМУ. – 176 с.
7. Ревматологія : навчальний посібник для здобувачів медичного факультету вищих медичних навчальних закладів III-IV рівнів акредитації МОЗ України, лікарів-інтернів терапевтичного профілю, сімейних лікарів / під ред. О. М. Біловола. – Харків : ХНМУ, 2018. – 251 с.
8. Клінічна фармакологія : підручник / за ред. О.М. Біловола.- Вінниця : Нова Книга, 2021. -544 с.
9. Практичний посібник з внутрішньої медицини, або кишенькова книжечка сімейного лікаря Частина 1: посібник / [За ред. проф. Н.В. Пасечко співавтори: Н.І. Ярема, А.О. Боб, Л.В. Наумова, І.В. Смачило, А.І. Хоміцька, М.Є. Гаврилюк, І.П. Савченко, Т.І. Крицький, О.О. Чукур]. – 2022. - Тернопіль: Підручники та посібники. – 304 с.
10. Практичний посібник з внутрішньої медицини, або Кишенькова книжечка сімейного лікаря.

Частина 2: посібник / [За ред. проф. Н. В. Пасечко та проф. Н. І. Яреми співавтори: Л. П. Мартинюк, О. І. Зарудна, Л. В. Радецька, О. О. Ружицька, І. П. Савченко, А. О. Боб, М. Є. Гаврилюк, Т. І. Крицький, Л. В. Наумова, І. В. Смачило, А. І. Хоміцька, В. М. Кульчинська, О. О. Чукур, Н. М. Гаврилюк, О. І. Коцюба]. – 2021- Тернопіль: Підручники та посібники. – 432с.

11. Основи внутрішньої медицини. Посібник для здобувачів IV та V курсів медичного факультету / [М. І. Швед, Н. В. Пасечко, А. О. Боб та ін]. - 2020. – Тернопіль: ТДМУ.- 828 с.

Зав. кафедри клінічної фармакології
та внутрішньої медицини

Ірина КНЯЗЬКОВА